

A KPVDSZ VMTE Baradla Barlangkutató Csoport 1979. évi jelentése

Vid Ödön

Csoportunk 1979. évi tevékenységének alapja a Baradla-barlang kutatása volt. Kutatási tevékenységünk az alábbi témakörökben folyt:

1. Feltáró kutatás

Tevékenységünk a Baradla alsó szintjének elérésére irányult. Ennek érdekében a következő barlangi víznyelőkben végeztünk bontási munkákat:

- Danca-akna a Csónakázó-tó mellett
- a Nehéz-út V-ös számú víznyelője
- a Vaskapu nyelője.

Komolyabb előrehaladást ebben az évben a Vaskapu nyelőjében értünk el. Jelenleg a Fő-ág szintje alatt 5 méterrel vagyunk, itt egy szifon zárja el a továbbjutást. Előkészületeket tettünk a vízszint szivattyúzással történő csökkentésére, remélhetőleg a következő évben sikerül továbbjutni.

A Csernai-ágban az év során három újabb kürtőt sikerült kimászni és felmérni.

A Retek-ág nyelőszakaszában 60 méteres járatot sikerült bontással találni, amely egy omladékos teremben ér véget, feltehetőleg a nyelő alatt.

Erre az újonnan megismert szakaszra az eróziós formák a jellemzőek.

A csoport a Kecső-patak völgyében az országhatár közelében lévő Néti-lyuk nevű zombolyt vizsgálta át. A zombolyt Majoros István aggteleki lakos mutatta meg. A zomboly a patak szintje felett mintegy 15 méterrel helyezkedik el. Több ízben jártunk benne. A zomboly nagyon szűk, a benne lévő levegő hamar elhasználódik, ezért csak mintegy 20 méter mélységig sikerült bejárni. Egy ízben megkíséreltünk a kazincbarcikai bányamentők segítségével levegőutánpótlásról gondoskodni, azonban egy váratlan eső hatására a zomboly vízzel teljesen feltöltődött.

2. Térképezési munkák

Az év során befejeztük a Vaskapu környékén lévő járatrendszer térképezési munkáit.

A mérést a Fő-ágban tahiméterrel, az oldaljáratokban függőkompasszal és SUUNTO típusú optikai műszerrel végeztük.

Felmértük a Mőres-hegyet. A mérést a Fő-ágban tahiméterrel, a többi részen függőkompasszal végeztük. Folytattuk a Hangverseny-teremtől a Felszabadulás-ági kijáratig terjedő szakasz térképezési munkáit. A csoport az év során mintegy 1800 métert térképezett a Baradlában, ebből mintegy 400 métert eddig még nem mért ki.

3. Hidrológiai vizsgálatok

Az év során hetenként elvégeztük a vízhozammérő műszerek regisztráló szalagjainak cseréjét.

Mivel két óramű is tönkrement, így csak három ponton sikerült a vízhozamokat regisztrálni, az Acheron-ágban, a Törökmecset-ágban és a Retek-ágban. Az év során elvégeztük a bukók karbantartását és az árvizek okozta károk kijavítását.

Rendszeres ellenállásmérést végeztünk a barlang 17 pontján, valamint a Jósva- és a Komlós forrásoknál.

Rendszeresen gyűjtöttünk vízmintákat a barlangban és a forrásokból, amelyeket a

VITUKI-ban elemeztettünk. Ezenkívül hordozható felszereléssel több ízben végeztünk elemzéseket a helyszínen. A korróziós hatások vizsgálatához számos alkalommal gyűjtöttünk cseppkőről lecsepegő vizeket, amelyeket szintén elemeztettünk. Január 27-én hirtelen olvadás következtében hatalmas árvíz vonult végig a barlangon. Ekkor megfestettük a Kis-Baradla víznyelőbe beömlő vizet, amely 20 perc múlva jelentkezett a Hangverseny-teremben, a víz ezek szerint a Rubikon-ágon keresztül került be a Styx-be. Augusztus elején csapadékmérőt helyeztünk el a kutatóházunk udvarán, amelyet szintén hetenként értékelünk.

4. Földtani vizsgálatok

Az év során folytattuk a barlangban és vízgyűjtő területén végzett földtani adatgyűjtésünket. Ez közettani és őslénytani minták gyűjtéséből és tektonikai adatok méréséből áll. Az eddig begyűjtött minták és az elvégzett mérések még korántsem adnak teljes képet a földtani felépítésről. Vizsgálatainkat a következő években tovább folytatjuk.

5. Biológiai vizsgálatok

Folytattuk lámpaflóra vizsgálatainkat.

Megkezdtük a barlangban található rovarok és egysejtűek vizsgálatát. A munka adatgyűjtésre korlátozódott.

6. Genetikai vizsgálatok

Vizsgálataink több irányban folytatódtak:

- Eróziós vizsgálatok

A barlangban a hordalék mozgását figyeltük hordalékfogók segítségével. Ezenkívül a zátonyok morfológiai feldolgozásával igyekeztünk képet alkotni a barlangi zátonyok keletkezési viszonyairól és mozgásukról az árvizek hatására.

- Felszíni talajtani vizsgálatok

A barlang vízgyűjtő területéről gyűjtöttük a különböző talajtipusok mintáit, ezek értékelése jelenleg folyik.

A töbrökkitöltések mélységét és anyaguk főbb jellemzőit geofizikai módszerekkel próbáltuk meghatározni. A kapott eredmények egyelőre még nem egyértelműek, további vizsgálatokra van szükség.

- Morfológiai adatgyűjtés

A barlangban található képződményekről és a különböző jellegű járatszakaszokról részleges morfológiai adatgyűjtést és leírást végeztünk.

6. Fotodokumentáció

Folytattuk a barlang formakincsének fotókon való rögzítését. Jelentős eredménynek tekinthető, hogy sikerült a január 27-i árvízről fényképsorozatot készíteni, mivel ez az árvíz az utóbbi évek valószínűleg legnagyobb árvize volt.

A csoport egyéb szakmai tevékenysége

Bár nem a szorosan vett barlangkutatáshoz tartozik, de jellegében nagyon hasonló a Pest-megyei Tanács megbízásából végzett munkánk, a nagymarosi pincerendszer térképezése. Ezt a munkát 1978-ban kezdtük el, és várható, hogy 1980-ban is lesz folytatása. Nagymaros község területén főként löszbe vájt pincék helyezkednek el, amelyek

jelentős része középkori eredetű. Az utóbbi évek építkezései miatt jelentősen megnőtt a község üdülőforgalma, ami a fokozott vízfelhasználással a lősz átázásához vezetett, és így a község több pontján volt pincebeszakadás. A csoport megbízása a térképezés mellett a pincék állagának felvételére is szólt. Az év során 100 pincét térképeztünk fel, a pincék együttes hossza meghaladja az egy kilométert.

Jelentős sikerként könyvelhetjük el, hogy Pukánszky Antal az 1979. évi Országos Tudományos Diákköri Konferencián a Baradla-barlang kőzeteivel foglalkozó dolgozatával első helyezést ért el.

Értékelve az 1979. évben végzett tevékenységünket, elmondhatjuk, hogy az alapvető célkitűzéseinket sikerült megvalósítani és így a csoport eredményes évet zárt le. Munkáink jellegéből következik, hogy ez csak egy naptári időponthoz kapcsolódó számvetés, hiszen a munkák befejezéséhez még több évre van szükség.

Meg kell említenünk, hogy az év végén kaptuk meg a Béke-barlang kutatására vonatkozó engedélyt, így ott az érdemi munka csak 1980-ban kezdődhet meg.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy azokat az eredményeket, amelyekről az egyes dolgozatokban beszámolunk, a csoport tagjainak közös munkája tette lehetővé, amihez különböző személyektől jelentős erkölcsi és szakmai támogatást kaptunk, amit a csoport nevében ezúton szeretnénk megköszönni.

A Baradla barlangkutató csoport éves jelentése az alábbi közleményeket tartalmazza:

Vid Üdön:

Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat XXIV. Vándorgyűléséről
dr. Kozák Miklós:

Morfogenetikai vizsgálatok a Baradla vízgyűjtőjén

Pukánszky Antal:

Kőzetföldtani adalékok a Baradla-barlang genetikájához

Piros Olga:

Eróziós vizsgálatok a Baradla-barlangban

Gyuricza György:

Üledékföldtani, korróziós és genetikai megfigyelések a Baradla-barlangban és környékén

Sümei György - Vitális Éva:

A Baradla-barlang vízgyűjtő területén található üledéktakaró és a talajtipusok jellemzése

Szilágyi Ferenc:

A Baradla-barlang alsóbb szintjeinek hidrológiai vizsgálata

Lehoczky Éva:

A Baradla-barlang biológiai kutatásának jelenlegi feladatai

Salamon Gábor:

A Mesoniscus faj populáció dinamikai vizsgálata, valamint a Retek-ág produkció-biológiai felmérése

Kosztya Tibor:

Egysejtűek vizsgálata a Baradla-barlangban

Borka Zsolt:

Paleontológiai vizsgálatok a Baradla-barlangban és környékén

dr. Detre Csaba:

Az Aggtelek környéki felső anisusi Brachiopoda-fauna kvantitativ taxonomiai vizsgálata

dr. Mihály Sándor:

Előzetes jelentés az Aggteleki-Karszt területén végzett őslénytani vizsgálatokról
- Echinoideák

Jelentés a KPVDSZ Vörös Meteor T.E. Diogenész barlangkutató
csoport 1979.évi munkájáról

Thieme András

Csoportunk 1979. évi tevékenységének céljaul a következő feladatokat tűztük ki:

- A Pénz-pataki-viznyelő - szifonjának rendszeres vízszintmérése,
 - ben a fix mérési pontok további elhelyezése,
 - ben a továbbjutás lehetőségének kutatása,
- A Diósi II. és III. sz. viznyelők bontása,
- A munka folytatása a Szarvasetetői-viznyelőben,
- Terepbejárás és barlangfelmérés a Csúnya-völgyben,
- Részvétel az MKBT különböző rendezvényein,
- Hazai és nemzetközi kapcsolataink kibővítése, általunk nem ismert barlangok felkeresése.

Kutatási területünk

továbbra is a Rejteki-munkásház - Kajla-völgy - Hór völgy - Tebe puszta - Balla völgy - Rópáshuta - Rejteki munkásház által határolt terület, melyen négy fontosabb objektumot tartunk számon.

I. Szarvasetetői-viznyelő

II. A Csúnya-völgy és barlangjai

III. Pénz-pataki-viznyelőbarlang

IV. Diós-pataki I.-II.-III.sz. viznyelők

I. Szarvasetetői-viznyelő:

Terveinknek megfelelően ezt a munkahelyet a tábor idején bontottuk. Egyrészt azt a hasadékot tágítottuk ahol a víz eltűnik, másrészt a talppont agyagrétegét bontottuk meg. A tábor ideje alatt továbbjutni nem sikerült. A vésés ugyan eredményesnek bizonyult, de csak nagyon lassan tudunk haladni. A talppont vödrözése - ami a kitermelt mennyiséget illeti- eredményesebb volt, de az agyag elhelyezése már az első hét végén nehézséget okozott.

Mind ezek ellenére a munkahelyeket biztatónak itéljük. Különösen azt a pontot, ahol a patak elhagyja a jelenlegi barlangjáratot. Itt csupán egy egyméteres szakaszt kell kitágítani ahhoz hogy továbbjussunk. Reméljük jövőre sikerülni fog.